

Боднар О.А.

аспірант кафедри світового сільського господарства і зовнішньоекономічної діяльності;

Горбач С.О.

аспірант кафедри обліку і аудиту;

Галкін В.В.

старший викладач кафедри обліку і аудиту, Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

ІНТЕГРАЦІЯ СОЦІАЛЬНО НЕЗАХИЩЕНИХ НЕРЕСТВ НАСЕЛЕННЯ ТА ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ У ВИРОБНИЧУ ДІЯЛЬНІСТЬ НА СЕЛІ

Україна сьогодні переживає не тільки глибоку економічну кризу, а й стикається з такими нехарактерними демографічними процесами, які призводять не лише до істотного зменшення населення, але й до змін якісних показників його життя. Більше 1,5 млн. осіб позбавлені можливості проживати у власній оселі, забезпечувати добробут своєї родини, потребують допомоги, як фінансової, так і психологічної. Мова йде про внутрішньо переміщених осіб, тобто переселенців. Тому, сьогодні Постає вкрай важливе завдання - визнати відповідальність за їх долю, а також забезпечити кожному громадянину право на гідне життя.

За даними обласних структурних підрозділів соціального захисту Населення та Київської міської державної адміністрації, станом на 18 січня 2016 року взято на облік 1684 815 внутрішньо переміщених осіб або 1 332 405 сімей з Донбасу і Криму [1].

Сьогодні, згідно статистики, 7-8 % переміщених осіб проживають у Наданому державою житловому фонді, 60% - у родичів і знайомих, і 30% вимушені орендувати житло. Також, за статистикою, 26 % переселенців не збираються повертатися назад на попереднє місце проживання.

Більшість вимушених переселенців чекають від держави певних рішень і її допомоги, хоча є і такі, що адаптуються в нових умовах (проте їх відсоток невеликий). грошова допомога з бюджету, хоча і незначна, переселенцям надається і за її призначенням станом на 16.01.2016 р. турнулися 695 708 сімей, і 652 105 з них таку допомогу призначено [1].

Проте ці кошти не компенсують тих втрат, що зазнали люди. Разом з тим, в Україні вже працюють чимало фондаций, які фінансують проекти, пов'язані з переміщеними особами. Більшість програм на конкурсній основі проводяться в місцях максимального скупчення переселенців. Зазвичай це Схід України та місто Київ. А, наприклад, в Західній Україні переселенці не отримують ніякої допомоги від таких фондів, гам немає навіть можливості її отримати.

Існує ще одна негативна сторона цієї кризової ситуації особи працездатного віку, користуючись ситуацією, чекають на допомогу від держави, волонтерів та всіх небайдужих, замість того, щоб самим забезпечити своє гідне існування.

Бойові події внесли свої корективи в світосприйняття цих людей, і вони потребують психологічної допомоги. Найвідомішою в Україні організацією, яка надає таку допомогу є ГО «Асоціація фахівців з подолання наслідків психотравмуючих подій» (Психологічна Кризова Служба), яка налічує 320 членів-професійних психологів і психіатрів; 19 обласних організацій, в яких працюють більше 200 психологів-волонтерів. За участі Асоціації відкрито 14 центрів психологічної підтримки та реабілітації для учасників АТО та членів їх сімей [3]. Проте залишаються не охопченими увагою звичайні родини переселенців.

Враховуючи досвід країн колишньої Югославії, яким довелося пройти через подібні випробування, внутрішньо переміщених осіб варто розцінювати не як тягар для держави, а навпаки - потенціал для розвитку, особливо сільських територій. Крім того, саме сільська праця дозволить подолати наслідки психотравмуючих подій, адже за своєю природою вона є циклічною, різнобічною, вирізняється своїми глибинними зв'язками з природою, створює умови для формування кращих здібностей і рис особистості.

У процесі сільськогосподарської праці у людини формуються такі риси характеру, як працездатність, фізична витривалість, здатність до ризику, самостійність у прийнятті рішень, розпізнання і розрізнення незначних станів і змін, які відбуваються у предметі праці (грунті, рослинах), довгострокова пам'ять, просторове сприйняття, уявлення, мислення за аналогією, вміння аналізувати інформацію про умови праці і стан предмета праці, організаційно-педагогічні здібності, вміння і навички.

Отже, село може бути використано як джерело отримання нових вмінь і навичок і психологічної реабілітації переселенців.

Нажаль, у сільській місцевості дуже мало активно діючих суспільних організацій соціальної спрямованості. Іноді функцію соціальної допомоги населенню добровільно бере на себе якийсь інститут (школа, церква, сільський клуб, музей). Багато сільгоспідприємств, з огляду на важкий соціально-економічний стан, відмежувалися від фінансування соціальних програм, які раніше підтримували. Небагато на селі і представників нової соціальної ланки суспільства - підприємців, які здатні і бажують нести соціальну відповідальність.

Проте, на нашу думку, село може стати об'єктом для інвестування як державних, так і приватних коштів на організацію зайнятості, облаштування життєдіяльності, реабілітацію переселених осіб в рамках розвитку сільських територій в цілому. Для цього необхідно дослідити досвід європейських країн, а саме особливості впровадження проектів соціального сільського господарства (англ. Social Partin§). Йдеться про досвід, який пов'язує сільське господарство та реабілітаційну трудову діяльність соціального характеру, тобто вирішення питань реабілітації, лікування, виховання і зайнятості певних категорій осіб через залучення їх до заняття сільськогосподарською працею [4].

Ця діяльність в Європі здійснюється в основному двома категоріями операторів: 1) некомерційними організаціями, які працюють у соціальній сфері або намагаються просунути бізнес, залучаючи різні категорії інвалідів до трудової діяльності; 2) приватними фермами, несільськогосподарськими підприємствами в аграрному секторі.

Державні структури повинні відігравати важливу роль у цій діяльності; створюючи спільні державно-приватні структури. Різного роду добровільні, громадські організації також можуть грати роль посередників або виконувати функції підтримки, створюючи зв'язки між підприємствами, державними структурами, особами, які потребують допомоги та реабілітації і всім суспільством.

Треба зазначити, що соціальне господарство також представляє нову можливість для фермерів у здійсненні альтернативних послуг по розширенню та диверсифікації сфери їх діяльності і багатофункціональної ролі в суспільстві. Ця інтеграція між сільськогосподарською і соціальною діяльністю може також надати фермерам нові джерела доходу та підвищити їх соціальний імідж.

Враховуючи вище викладене, вважаємо за доцільне: розробити державні і регіональні програми щодо фінансування та підтримки переселенців; створити єдиний державний фонд для допомоги переміщеним особам; активізувати роботу в напрямі соціальної реабілітації переселенців, в тому числі і шляхом залучення до праці в сільській місцевості; розглянути досвід європейських країн щодо впровадження проектів соціально орієнтованого сільського господарства.

Інтеграція соціально незахищених груп та переселенців у виробничій діяльності на селі буде сприяти їх реабілітації, соціальній інтеграції та працевлаштуванню.

Список використаної літератури:

1. Обліковано 1 684 815 внутрішньо переміщених осіб (ВПО) [електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://sos.naiu.org.ua/>
1. Путінцев А. У держави досі нема чіткої стратегії щодо переселенців [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://hromadskieradio.org/programs>
2. Українська асоціація фахівців з подолання наслідків психотравмуючих подій [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://krmn.sm.gov.ua/index.php/ru/gumantarna-politika/sotsialniy-zahyst>
4. Social Partin§ in Eигore [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.maie-project.eu/index.php?id=33&L=6%27>.